

ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವವು. ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಲದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಗುಲಬರ್ಗಾವು (ಕಲಬುರ್ಗಿ) ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಲು ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿವೆ. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ್ದು ಇದು ಅಂದಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವುದರೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವಿಸ್ತೃತ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯ, ಕಳಚೂರಿ ಮುಂತಾದ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿ, ಅಡ್ಡದಾರಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಮತ್ತು ಕಳಚೂರ್ಯ ಅರಸರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ೧೦೫೭ರ ನಾಗಾಯಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎಡೆವಾನದ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಡ್ಡದಾರಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ೧೦೯೮ರ ನಿಂಬರಗಿ (ಆಳಂದ) ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದಾರಿ ಪದದ ಬಳಕೆ ೧೧೦೬ರ ತೆಂಗಳಿಯ (ಚಿತ್ತಾಪುರ) ಶಾಸನವು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಬಟ್ಟೆ (ಗ್ರಾಮಾಂತರ ರಸ್ತೆ)ಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು ಚಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಇಂಗಳಿಗೆಯ ೧೦೯೫ರ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂದಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಗೆ ಸಮನಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಗೇರಿ, ಕೆಂಬಾವಿ, ಯಡ್ತಾಮಿ(ಜೇವರ್ಗಿ), ಗೊಬ್ಬೂರು, ಮಣ್ಣೂರು, ಮಾಶಾಳ (ಅಫಜಲಪುರ), ಶಿರವಾರ(ಶಹಪುರ), ಕಾಳಗಿ(ಚಿತ್ತಾಪುರ) ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳು ಹಿಂದೆ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಾಗಲು ಈ ಊರುಗಳಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಕುಳಗೇರಿಯ ೧೦೮೦ರ ಶಾಸನವೊಂದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಿಳವಳ್ಳಿ, ಕೋಣಗೇರಿ, ಸವಣೂರು ಮುಂತಾದ ದೂರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವೀಳೆಯದೆಲೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಮತ್ತು ಸರಂಜಾಮು ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ರಸ್ತೆಗಳು ಇದ್ದು

ಅವುಗಳನ್ನು ದಂಡಿನ ದಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದ ಉತ್ತಮ ಒಳನಾಡು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರಸ್ತೆಗಳೇ ಕಾರಣ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಭಟ್ಟಳದಿಂದ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದು, ಇದೇ ಮಾರ್ಗ ಮುಂದೆ ದಖಿನಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕುಸಿಯಿತು. ಔರಂಗಜೇಬನು ೧೭೦೭ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ, ಮೊದಲನೇ ನಿಜಾಮ ಉಲ್ ಮುಲ್ಕ ಅಸಫ ಝಾ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಹಳೆಯ ರಸ್ತೆಗಳೆಂದರೆ ಕೊಟ್ಟೂರು, ನಂದಿಕೇರಿ, ಸಿರೂರು ಮತ್ತು ಫರ್ಹತಾಬಾದ್‌ಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಫಿರೋಜಾಬಾದ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿತ್ತು ಈ ರಸ್ತೆಯು ಗುಲಬರ್ಗಾದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹಾದು ಹೋಗಿದ್ದು, ಗುಲಬರ್ಗಾದಿಂದ ಸುರಪುರಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ (ದಂಡಿನ ದಾರಿ) ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪೈಗಾದ ಜಹಗೀರುದಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲಕ ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು (ರಾಯಚೂರು-ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ವಾಡಿ-ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ನಡುವೆ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಋತುಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ (೧೯೧೪-೧೮) ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಮೋಟರು ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಹಾಗೂ ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್-ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಿತು. ತಂತಿ ಹಾಗೂ ದೂರವಾಣಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ರಸ್ತೆಗಳು

೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು ೧೨೮ ಕಿ.ಮೀ. ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ೧೯೧೧-೧೨ ರಿಂದ ೧೯೨೧-೨೨ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು ಎಂದರೆ, ಚಿಂಚೋಳಿಯಿಂದ ತಾಂಡೂರಿನವರೆಗಿನ (ಅಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ) ರಸ್ತೆ. ಸುಮಾರು ೩೦ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಈ ರಸ್ತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ೧,೧೪,೯೪೯ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಯಾದಗಿರಿ-ಶೋರಾಪುರ ರಸ್ತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದು ೩,೧೭,೪೪೮ ರೂ., ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಹುಮನಾಬಾದ್ ರಸ್ತೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದು ೩,೪೧,೮೯೯ ರೂ., ತಾಂಡೂರು-ಕೋಸ್ಗಿ ರಸ್ತೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದು ೧,೩೪,೭೪೬ ರೂ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೭ ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೩೮ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಮಾರು ೪೫೦ ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ೨೬೪ ಕಿಮೀ ಜಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು, ಉಳಿದ ೧೮೬ ಕಿಮೀಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ ಕೇವಲ ೮೮ ಕಿಮೀ ಆಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಹ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆತ್ತಿನ ಬಂಡಿ, ಕುದುರೆ, ಎತ್ತು, ಕೋಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೇ ಸಾರಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯು, ರಾಜ್ಯದ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದರ್‌ನೊಡನೆ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ನೂರು ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಆರು ಕಿ.ಮೀ. ರಸ್ತೆಯಿದ್ದಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಇತರೇ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಪುನರ್ ಘಟನೆಯವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವಾರು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ನೇರವಾದ ಸರ್ವೆಸುತು ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೩೩ ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಗಳಿತ್ತು. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸರ್ವಯುತ ರಸ್ತೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರೇ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದ ಹೈದರಾಬಾದ್-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ ೧,೧೫೪ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಡಾಂಬರು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಸ್ತೆಗಳು ೭೩೨ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಾದರೆ, ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ ೪೨೨ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಾಗಿತ್ತು. ೧೯೬೧-೬೨ ರಿಂದ ೧೯೬೪-೬೫ರವರೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ಇದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯು ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದ ೧೯೭೧ರ ವೇಳೆಗೆ ೨೬೮೬ ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಿಗೇರಿತು. ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೪,೩೮೩ ಕಿಮೀ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದುದು, ೧೯೯೨ರ ವೇಳೆಗೆ ೫,೭೦೩ ಕಿಮೀ. ಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಯಿತು.

ರಸ್ತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ ನಾಗಪುರ ಯೋಜನೆಯ ದೇಶದ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅನ್ವಯ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ, ಹೆದ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಐದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತರೇ ರಸ್ತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ರಸ್ತೆಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲಕ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಹಾದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ನೆರೆಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುವು. ಅವುಗಳ ವಿವರ ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದು. (೧) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹತ್ತನೇಯ ನಂಬರಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಆಳಂದ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಉದ್ದ ೧೪೬.೬ ಕಿ.ಮೀ. (೨) ೧೧ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಬಾಲಕುಂದ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಮುದ್ದಬಿ ಮತ್ತು ಮಹಗಾಂವ್ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದ ಕೇವಲ ಏಳು ಕಿ.ಮೀ. ಮಾತ್ರ. (೩) ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಹನ್ನೆರಡು, ಜೇವರ್ಗಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಕೇಶ್ವರದ ಬಳಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಕೂಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ಸಿಂದಗಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಅಥಣಿ, ತೋಡವಾಳ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಉದ್ದ ೩೭.೪೦ ಕಿಮೀ. (೪) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೪೭.೩೦ ಕಿಮೀ. ಉದ್ದವಿರುವ ಹದಿನೈದನೇಯ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಆಳಂದ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. (೫) ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬೀದರ್‌ಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ೧೯ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೧ ಕಿಮೀ ದೂರ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರಸ್ತೆಯು ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಸಿಂಧನೂರು, ಸುರಪುರ ಶಹಪುರ, ಜೇವರ್ಗಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಹುಮನಾಬಾದ್ ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗುತ್ತದೆ. (೬) ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೬.೨೪ ಕಿಮೀ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸುವ ೨೨ನೇ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಅಥಜಲಪುರ, ಹೊಸೂರು ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವುದು. (೭) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉಮರ್ಗಾ ಗಡಿಯಿಂದ ಆಳಂದ, ಮಹಗಾಂವ್, ಚಿಂಚೋಳಿ ಮೂಲಕ ೧೧೮.೬ ಕಿಮೀ ದೂರ ಹಾದು ಹೋಗುವ ೩೨ನೇಯ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಸುಲೇಪೇಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹದಿನೈದನೇಯ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕೂಡುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಒಂದನೇಯ ಕೋಷ್ಟಕ ವಿವರಿಸುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೭.೧

೧೯೫೬ ರಿಂದ ೨೦-೩-೧೯೯೪ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ (ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ	ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳು	ಜಿಲ್ಲಾ ಇತರ ರಸ್ತೆಗಳು	ಹಳ್ಳಿಯ ರಸ್ತೆಗಳು	ತಾಲೂಕು ಮಂಡಳಿ ರಸ್ತೆಗಳು	ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ರಸ್ತೆಗಳು	ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ರಸ್ತೆಗಳು	ನಗರಸಭೆ ರಸ್ತೆಗಳು	ಒಟ್ಟು
೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯	೧೦	೧೧
೨೦-೩-೧೯೫೬	--	೨೨೭	೩೦೦	೨೦೬	--	೨೪೧	--	--	--	೯೭೪
೨೦-೩-೧೯೫೭	--	೨೨೭	೫೫೩	೨೭೦	೧೦೪	೧೮	೫	೫	೫	೧೧೭೭
೨೦-೩-೧೯೬೬	--	೩೯೩	೫೨೩	೨೫೮	೫೦೨	೩೦೪	೫	೫	೫	೧೯೮೫
೨೦-೩-೧೯೬೧	--	೪೧೦	೮೦೮	೩೩೪	೮೧೩	೨೯೭	೫	೫	೫	೨೬೫೮
೨೦-೩-೧೯೭೬	--	೫೭೫	೬೮೮	೩೦೫	೧೫೮೮	೮೫೮	೫	೫	೫	೪೦೧೯
೨೦-೩-೧೯೮೧	--	೫೭೫	೬೮೮	೩೦೫	೧೯೭೭	೮೧೩	೫	೫	೫	೪೩೬೩
೨೦-೩-೧೯೮೬	--	೫೭೫	೮೯೭	೨೭೪	೨೫೪೨	೭೮೯	೫	೫	೫	೫೦೮೨
೨೦-೩-೧೯೮೭	--	೫೭೫	೮೯೭	೨೭೪	೨೫೪೬	೭೩೯	೫	೫	೫	೫೦೩೬
೨೦-೩-೧೯೮೮	--	೭೯೭	೯೧೫	೮೯	೨೪೭೫	೭೩೯	೫	೫	೫	೫೦೨೦
೨೦-೩-೧೯೮೯	--	೭೯೭	೯೧೫	೮೯	೨೪೪೩	೭೩೯	೫	೫	೫	೪೯೮೮
೨೦-೩-೧೯೯೦	--	೭೯೭	೯೧೫	೮೯	೨೪೪೩	೧೪೫೪	೫	೫	೫	೫೭೦೩
೨೦-೩-೧೯೯೧	--	೭೯೭	೯೧೫	೮೯	೨೪೪೩	೧೪೫೪	೫	೫	೫	೫೭೦೩
೨೦-೩-೧೯೯೨	--	೭೯೭	೯೧೫	೮೯	೨೪೪೩	೧೪೫೪	೫	೫	೫	೫೭೦೩
೨೦-೩-೧೯೯೫	--	೮೮೦	೧೩೯೫	೬೩	೧೮೯೧	೧೬೮೯	೫	೫	೫	೭೨೭೬

ಮೂಲ : ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ ೭.೨
೩೧-೩-೧೯೯೩ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ತಾಲೂಕುವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಸರ್ವಮುತು ರಸ್ತೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳು	ಅನುಕೂಲ ಋತುವಿನ ರಸ್ತೆಗಳು ಇದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳು	ಕಚ್ಚಾ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ರಸ್ತೆಗಳು ಇದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳು	ಯಾವ ರಸ್ತೆಯು ಇಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಗಳು	ಒಟ್ಟು
೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭
೧	ಅಫಜಲಪುರ	೪೬	೦೯	೩೩	೧	೮೯
೨	ಆಳಂದ	೬೬	೦೯	೫೨	೧	೧೨೮
೩	ಚಿಂಚೋಳಿ	೫೯	೧೪	೬೦	--	೧೩೩
೪	ಚಿತ್ತಾಪುರ	೪೪	೦೫	೬೬	೨	೧೧೭
೫	ಗುಲಬರ್ಗಾ	೭೩	೧೪	೫೫	--	೧೪೨
೬	ಯಾದಗಿರಿ	೩೮	೨೪	೫೭	--	೧೧೯
೭	ಸೇಡಂ	೩೧	೬೮	೦೪	೨	೧೦೫
೮	ಜೇವರ್ಗಿ	೫೯	೬೪	೨೧	--	೧೪೪
೯	ಸುರಪುರ	೪೮	೪೧	೫೭	೧	೧೪೭
೧೦	ಶಹಾಪುರ	೧೦೭	೪೯	೧೮	--	೧೭೪
					ಒಟ್ಟು	೧,೨೯೮

ಕೋಷ್ಟಕ ೭.೩

ದಿನಾಂಕ ೩೧-೩-೧೯೯೪ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ೬೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮೀಟರ್ ಜಲ ಮಾರ್ಗದ (ಲೀನಿಯರ್ ಮೀಟರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ರಸ್ತೆ ಹೆಸರು ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವರ್ಷ ನಿರ್ಮಾಣದ ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

೧	೨	೩	೪	೫
೧. ಚೌಡಾಪುರ-ಅಘಜಲಪುರ ರಸ್ತೆ	ಬಾದನಳ್ಳಿ	೧೯೫೬	೧.೪೧	
೨. ಅಳಂದ - ವಾಗ್ಗಿ ರಸ್ತೆ	ಶಾಕಾಪುರ	೧೯೬೫	೨೩೨	
೩. ಅಳಂದ-ಸಲಗರ ರಸ್ತೆ	ಸನಗುಂದಾ	೧೯೮೮	೩೦.೦೦	
೪. ಬೀದರ್-ಚಿಂಚೋಳಿ ರಸ್ತೆ	ಚಿಂಚೋಳಿ	೧೯೬೫	೮೬೩	
೫. ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಕುಮನಾಬಾದ್	ಕಡ್ಡಿ	೧೯೫೫	--	
೬. ಸದರ	ಕುರಿಕೋಟಾ	೧೯೫೪	--	
೭. ಕಡಗಂಚಿ - ಮಹಾಗಾಂವ ರಸ್ತೆ	ಮಹಾಗಾಂವ	೧೯೭೩	೨.೯೪	
೮. ಕುರಿಕೋಟಾ-ಸುಲೋಪೇಟೆ ರಸ್ತೆ	ನಾಗೂರು	೧೯೬೬	೨.೦೧	
೯. ಸದರ	ಅರಣಕಲ್	೧೯೭೨	೩.೦೦	
೧೦. ವನಮಾರಪಲ್ಲಿ-ರಾಯಚೂರು ರಸ್ತೆ	ಯಾದಗಿರಿ	೧೯೧೪	೮.೯೯	
೧೧. ಸದರ	ಹತ್ತಿಕುಣಿ	೧೯೭೩	೩.೦೦	
೧೨. ಸೈದಾಪುರ ಬ್ರಾಂಚ್ ರಸ್ತೆ	ನಂದಪಲ್ಲಿ	೧೯೫೬	೧.೨೩	
೧೩. ಯಾದಗಿರಿ - ಚಿತ್ತಾಪುರ ರಸ್ತೆ	ಯಾದಗಿರಿ	೧೯೭೧	೩.೪೦	
೧೪. ಯಾದಗಿರಿ - ರಾಯಚೂರು ರಸ್ತೆ	ರಾಜನಹಳ್ಳಿ	೧೯೬೯	೨೭.೦೦	

೧೫.	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ-ಬೀದರ ರಸ್ತೆ	ತಿಂಥಣಿ	೧೯೬೨	೩.೫.೦೦
೧೬.	ಸಿಂದಗಿ-ಶಹಾಪೂರ ರಸ್ತೆ	ಹದನೂರು	೧೯೫೬	೧೮.೦೦
೧೭.	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ - ಬೀದರ ರಸ್ತೆ	ದೇವಪೂರ	೧೯೬೩	೯.೦೦
೧೮.	ವಾಗದರಿ - ರಿಬ್ಬನಪಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ	ಮಳಖೇಡ	೧೯೬೧	೧೨.೦೦
೧೯.	ವನಮಾರಪಲ್ಲಿ - ರಾಯಚೂರು ರಸ್ತೆ	ಸೇಡಂ	೧೯೬೨	೧೨.೭೦
೨೦.	ಸದರ (ಕಮಲಾವತಿ ನದಿ)	ಸೇಡಂ	೧೯೬೨	೪.೧೫
೨೧.	ಸಿಂದಗಿ - ಶಹಾಪೂರ ರಸ್ತೆ	ಮಳ್ಳಿ	೧೯೫೨	೬.೫೦
೨೨.	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ - ಬೀದರ ರಸ್ತೆ	ಮುಡಬಾಳ	೧೯೬೩	೮.೫೦
೨೩.	ಸದರ	ಕಟ್ಟಸಂಗಾವಿ	೧೯೬೫	೧೧.೦೦

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸೇತುವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮೋರಿಗಳ (ಕಲಮರ್ಚುಗಳು) ವಿವರಗಳು - ದಿನಾಂಕ ೩೧-೩-೧೯೯೪ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

ವಿವರ	ಕೆಳಕಂಡ ಜಲಮಾರ್ಗದ ಅಂತರವಿರುವ (ಲೀನಿಯರ್ ವಾಟರ್‌ವೇ) ಸೇತುವೆಗಳು ೬ ಮೀ. ಗಳಿ ೬ ಮೀ.ಗಿಂತ ೧೨ ಮೀಟರ್ ೧೫ ಮೀ. ಆದರೆ ೨೪ ಮೀ.ಗಳು ೩೦ ಮೀ.ಗಿಂತ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ಆದರೆ (೧೫ ಮೀ. ೨೪ ಮೀ.ಗಳಿಗಿಂತ ೩೦ ಮೀ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ೬೦ ಮೀ. ಇರುವ ಕಲಮರ್ಚು ಆದರೆ ೧೨ ಮಿ. ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ) ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆಧುನಿಕ ಮೋರಿ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಗಳು	ಒಟ್ಟು	೬೦ ಮೀ. ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಲಮಾರ್ಗದ ಅಂತರವಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸೇತುವೆಗಳು						
೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯	೧೦
೧. ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತ	೨೮೩	೩೩	೧೩	೬	೧೦	೬	೩೫೧	೧೦	೩೬೧
೨. ಇತರ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ	೭೪೭	೨೧೦	೫೭	೨೩	೨೬	೩೩	೧೦೯೬	೧೩	೧೧೦೯

ಕೋಷ್ಟಕ ೭.೫

ದಿನಾಂಕ ೩೧-೩-೧೯೯೫ ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲೂಕುವಾರು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಳಿ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಆರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿವರ (ಕಿ. ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ) :

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ರಸ್ತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ					ಒಟ್ಟು
		ಹಳ್ಳಿಯ ರಸ್ತೆಗಳು	ಡಾಂಬರು ಹಾಕಿರುವುದು	ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಕಿರುವುದು	ಇ	ಒ	
೦	ಅಭಿಜಲಪುರ	೧೧೨.೨೦	೭೬.೦೦	೩೬.೨೦		೧೧೨.೨೦	
೧	ಆಳಂದ	೧೭೦.೬೦	೫೪.೧೦	೧೦೪.೫೦		೧೫೮.೬೦	
೨	ಚಿಂಚೋಳಿ	೧೨೪.೬೦	೫೬.೩೦	೬೮.೩೦		೧೨೪.೬೦	
೩	ಚಿತ್ತಾಪುರ	೨೩೩.೭೦	೧೦೬.೪೦	೧೨೭.೩೦		೨೩೩.೭೦	
೪	ಗುಲಬರ್ಗಾ	೮೩.೬೦	೩೯.೨೦	೪೪.೪೦		೮೩.೬೦	
೫	ಯಾದಗಿರಿ	೧೨೬.೬೦	೫.೧೦	೬೮.೫೦		೭೩.೬೦	
೬	ಶಹಾಪುರ	೧೫೭.೪೦	೩.೮೦	೮೪.೯೦		೮೮.೭೦	
೭	ಸುರಪುರ	೧೨೬.೪೦	೧೦.೦೦	೬೭.೦೦		೭೭.೦೦	
೮	ಜೀವರ್ಗಿ	೨೫೪.೭೦	೩.೦೦	೧೩೧.೩೦		೧೩೪.೩೦	
೯	ಸೇಡಂ	೧೧೬.೦೦	೭.೩೦	೩೩.೪೦		೪೦.೭೦	
	ಒಟ್ಟು	೧೫೦೫.೮೦	೩೬೧.೨೦	೭೬೫.೮೦		೧೧೨೭.೦೦	

ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆಗಳು (ಹಾಯ್ಡ ಅಥವಾ ಫೆರಿ)

ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸಂಚಾರ, ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಹರಿಗೋಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ನದಿಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣಾ, ಭೀಮಾ, ಕಾಗಿನಾ, ಮತ್ತು ಮುಲ್ಲಾಮಾರಿಗಳನ್ನು ಸೇತುವೆ ರಹಿತ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟುವಾಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಗೋಲು, ತೆಪ್ಪಗಳು, ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ನಾವೆ ಮತ್ತು ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನು ಸಂರಚಾಮುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಒಯ್ಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಗೋಲು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯು, ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನಾವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ, ಜಲಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಿರುವ ನಾವೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೧ ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೨೫ ಹೆರಾಜು ಗುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸೇತುವೆಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಹರಿಗೋಲು ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ೧೯೯೬ರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೩೦ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಗೋಲುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ೨೩ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಗೋಲುಗಳನ್ನು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಏಳು ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆಗಳನ್ನು, ಖಾಸಗಿಯವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೋಣಿ ದುರಂತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಜೀವರ್ಗಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಭೀಮಾನದಿಯ ಹಗರಗುಂಡಿ ಬಳಿ ದಿನಾಂಕ ೧೭.೯.೧೯೯೦ರಂದು, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ನಾವೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದೋಣಿಯು ಮುಳುಗಿ ೨೫ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಅಸುನೀಗಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈಗ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದಲೇ ಫೈಬರ್ ಗ್ಲಾಸ್ ಯಾಂತ್ರಿಕ ನಾವೆಯನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಸಂಚಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುರಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ದಡದ ಕೆಳಿರಿ ಬಳಿ ದಿನಾಂಕ ೧೩.೭.೯೯ರಂದು ದುರಂತ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಖಾಸಗಿಯವರು ಪರವಾನಿಗೆ ಯಿಲ್ಲದೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರಿಂದ ದುರಂತವು ಸಂಭವಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಅಸುನೀಗಿದರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೋಣಿ ಸೇವೆಗಳ ವಿವರ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬಂದ ವರಮಾನ ಕೋಷ್ಟಕ ಈ ಮುಂದಿನಂತಿದೆ.

ತಾಲೂಕುವಾರು ದೋಣಿ/ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು	ನದಿಯ ಹೆಸರು	ದೋಣಿ/ಹರಿಗೋಲು ಸೇವೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು
ಅಪಜಲಪುರ ತಾಲೂಕು		ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ
ಮಣ್ಣೂರು-ಚಿಕ್ಕ ಮಣ್ಣೂರು	ಭೀಮಾ ನದಿ	--"
ಉಡಚಣ-ರೋಡಗಿ	--"	--"
ಬೋಸಗಿ-ತಾವರಖೇಡ	--"	--"
ಮುದ್ದಣಗಿ-ತಾರಾಪುರ	--"	--"
ಟಕ್ಕಳಿ	--"	--"

ಸಾಗನೂರು-ಯನಗುಂಟಿ	--"	--"
ಅಳ್ಳಗಿ (ಬಿ) ಅಳ್ಳಗಿ (ಕೆ)	--"	--"
ಇಟಗಿ-ಗಾಣಗಾಪುರ	--"	--"
ಘತ್ತರಗಿ-ಬಗಲೂರು	--"	--"
ಅಂಕಲಗಿ-ಬೆಟಗೇರಾ	--"	--"

ಗುಲಬರ್ಗಾ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಮೈನಾಳ-ನೆಲೋಗಿ	--"	--"
ಹೆರೂರು-ಹೆರವಾಳ	--"	--"
ಹಾಗರಗುಂಡಗಿ-ಕೋಡಿ	--"	--"
ಔರಾದ-ಕೋಬಾಳ	--"	--"

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಹುಯ್ಯಾಳ-ಕೋಣದಚಪಡಿ	ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ	ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ
ಚೆನ್ನೂರು-ಕೆ.ಕೊಪ್ಪರ	--"	--"
ತುಮಕೂರು-ಯಚಿಗಾಲ	--"	--"
ಗೊಟ್ಟಾದಗಿ-ಗುಗ್ಗಲ	--"	--"
ಬೆಂಟಿಗಡ್ಡಿ	--"	--"
ನೀಲಕಂಠರಾಯನ ಗುಡ್ಡ	--"	--"
ಸುಗೂರು-ಬಾನೂರು	--"	--"

ಚಿತ್ರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಸನ್ನತಿ-ಶಿರವಾಳ	ಭೀಮಾ ನದಿ	ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ
ರಾಜನಾಳ-ಕಡಬೂರು	--"	--"
ಮಲ್ಲಾ(ಬಿ)-ಕುಲಕುಂದಿ	--"	--"
ಮಲ್ಲಾ(ಕೆ)-ಮಳಿಗ	--"	--"

ಜೇವರ್ಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಕೊಲ್ಲೂರು-ಹೋತಿನಮಡು	--"	--"
ಹುಲ್ಲೂರು-ಗುಡೇಫಾಡ	--"	--"
ಯನಗುಂಟಿ-ಹೊನಗುಂಟಿ	--"	--"
ಹೊನ್ನಾಳ-ತೊರನೂರ	--"	--"
ನರಬೋಳಿ-ಚಾಮನೂರು	--"	--"

ಸಂಚಾರ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯು ೧೯೫೯ರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಚಾರ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಗಣತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದಿನದ ೨೪ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಸಂಚಾರ ಒತ್ತಡ ಅಥವಾ ದಟ್ಟಣೆ (ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

	೧೯೭೦-೭೧	೧೯೮೭-೮೮	೧೯೯೨-೯೩
ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	೧,೫೯೦	೨,೯೨೭	೩,೬೨೧
ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳು	೪೮೩	೧,೪೦೧	೨,೦೪೪
ಇತರ ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳು	೩೪೫	೪೧೧	೧,೬೫೬
ಹಳ್ಳಿಯ ರಸ್ತೆಗಳು	೩೨೪	೬೦೧	೬೭೮
	೨೫೨	೧,೧೦೯	೧,೬೪೫

ಸರಾಸರಿ

ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರಕು ೧೯೭೦-೭೧ರಲ್ಲಿ ೧,೫೯೦ ಮೆ.ಟಿ. ಆಗಿದ್ದರೆ, ಇದು ೧೯೮೭-೮೮ರಲ್ಲಿ ೨,೯೨೭ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಿಗೆ, ೧೯೯೨-೯೩ರಲ್ಲಿ ೩,೬೨೧ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರಂತೆ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಚಾರ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕುದುರೆಗಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜ ಪರಿವಾರದವರು ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮೇಣೆ ಡೋಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಗ್ಗಿ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ (ಟಾಂಗಾ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಹೋಲುವಂತಹದ್ದು) ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುರಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ನಡುವೆ ಬಗ್ಗಿ ವಾಹನಗಳ ಓಡಾಟವಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆರು ಕುದುರೆ ಅಥವಾ ಹೇಸರಕತ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೦-೧೫ ಮೈಲಿಗಳ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೧೯೩೦ರವರೆಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಗಳ ಮೂಲಕವು ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಂಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈಲ್ವೆ ಸೌಲಭ್ಯವು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ನಂತರ ಜನರು ಎಲ್ಲಾ ಋತುಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ರೈತರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಹ ರೈಲುಗಳು ಸಹಾಯಕವಾದವು. ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಆದಾಯದವರು, ನಗರವಾಸಿಗಳು, ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದವರು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬೈಸಿಕಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳ ಬಳಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ೧೯೩೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಬಳಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ ಜನರು ಇತರೇ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ೧೯೩೭-೩೮ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೭ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೩೮)ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿದ್ದ

ವಾಹನಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಬಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಕ್‌ಗಳು ೧೯, ಖಾಸಗಿ ಲಾರಿಗಳು ೩೦, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು (ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳು) ೧೨, ಖಾಸಗಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳು ೧೨೯, ಮೋಟಾರು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು ೧೧, ಅಲ್ಲದೇ ೨೩೨ ಚಾಲನ ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ಚಾಲಕರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ರಚನೆಯ ನಂತರ ೧೧.೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಸಾರಿಗೆ ಕಛೇರಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಕಾಯ್ದೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಲ್ಲದೇ ಹೊಸ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವುದು, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪದನಿಮಿತ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧೀಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ರವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೮ ರ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ೬೮ರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ರವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಅಂತರರಾಜ್ಯ ರಹದಾರಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರೆ ಪರವಾನಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು, ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು ಸಹ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೩೦.೧೧.೧೯೬೫ರವರೆಗೆ, ಒಟ್ಟು ೧,೨೪೪ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿತ್ತು. ಈ ವಿವರಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

ಮೋಟಾರು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು	೩೮೮	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಬಸ್ಸುಗಳು	೯೨
ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳು	೨೦೯	ಖಾಸಗಿ ಲಾರಿಗಳು	೭೭
ಜೀಪುಗಳು	೧೫೯	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಕು ವಾಹನಗಳು	೨೦೪
ಆಟೋರಿಕ್ಷಾಗಳು	೧೫	ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ವಾಹನಗಳು	೬
ಮೋಟಾರು ಕ್ಯಾಬ್‌ಗಳು (ಬಾಡಿಗೆ ಕಾರುಗಳು)	೩	ಟ್ರಾಕ್ಟರ್	೨೦
ಓಮ್ಮಿ ಬಸ್ಸುಗಳು (ಸರ್ವೋಪಯೋಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳು)	೨೮	ಟೈಲರ್	೨೩
ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳು	೨೦	ಇತರೇ ವಾಹನಗಳು	೧

ಇತ್ತೀಚಿನ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ೧೯೮೨-೮೩ರಿಂದ ೧೯೮೭-೮೮ರವರೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಅವರಣದಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೯೮೨-೮೩ (೧,೮೮೯), ೧೯೮೩-೮೪ (೧,೮೯೮), ೧೯೮೪-೮೫ (೨,೫೭೪), ೧೯೮೬-೮೭ (೨,೩೫೬), ೧೯೮೭-೮೮ (೨,೬೭೧)

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿವೆ. ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಯ್ದೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ (೧) ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೮೮ (೧೯೮೮ರ ೫೯ನೇ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ), (೨) ೧೯೫೭ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, (೩) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ನಿಯಮ ೧೯೮೯, (೪) ಕರ್ನಾಟಕ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ನಿಯಮ ೧೯೮೯ ಮತ್ತು (೫) ಕರ್ನಾಟಕ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ನಿಯಮ ೧೯೫೭.

ಗುಲಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರವರ ಕಛೇರಿ ಇದ್ದು ಇವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬೀದರ್, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಲಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ (ಕಂಡಕ್ಟರ್‌ರಿಗೆ) ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಗದಿತ ಅರ್ಹತಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದವರಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಆಜೀವ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ ೧.೪.೧೯೮೬ರಿಂದ ಅರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ೧.೪.೯೦ರಿಂದ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಹಾಗೂ ಟ್ರೈಲರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನವು ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಾವಧಿ ತೆರಿಗೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬಂದ ವರಮಾನದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ವರ್ಷ	ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವರಮಾನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
೧೯೮೬-೮೭	೩,೨೩೭	೨೨,೫೩,೧೧೪
೧೯೮೭-೮೮	೨,೯೦೬	೨೨,೫೪,೮೧೪
೧೯೮೮-೮೯	೨,೮೯೩	೨೨,೭೯,೧೫೨
೧೯೮೯-೯೦	೨,೮೯೮	೨೪,೯೨,೭೩೦
೧೯೯೦-೯೧	೩,೬೮೬	೩೬,೦೮,೯೮೧
೧೯೯೧-೯೨	೩,೬೭೯	೩೭,೯೮,೨೭೫
೧೯೯೨-೯೩	೩,೬೩೬	೪೦,೫೩,೫೮೯
೧೯೯೩-೯೪	೩,೪೨೪	೩೭,೦೩,೨೧೦
೧೯೯೪-೯೫	೩,೫೨೯	೪೨,೨೮,೩೭೦

ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೩೧.೩.೧೯೯೫ ರಂದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರಹದಾರಿ ಪತ್ರ (ಲೈಸೆನ್ಸ್) ಹೊಂದಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

೧) ಗೂಡ್ಸ್ ಕ್ಯಾರೇಜ್	೨,೫೩೬
೨) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರವಾನಗಿ ವಾಹನಗಳು	೬೯
೩) ಸುಖಾಸೀನ ವಾಹನಗಳು	೨೧
೪) ಮ್ಯಾಕ್ಸಿ ಕ್ಯಾಬ್	೩೮
೫) ಆಟೋರಿಕ್ವಾ	೧,೭೪೨
೬) ಮಜಲು ವಾಹನ (ಓಮ್ಮಿ ಬಸ್)	೩
೭) ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸರ್ವಿಸ್ ವಾಹನಗಳು	೧೧

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

(ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ೩೧ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)

೧೯೮೬	೧೯,೨೮೩	೧೯೯೧	೩೫,೫೭೬
೧೯೮೭	೨೨,೭೮೮	೧೯೯೩	೪೨,೬೧೭
೧೯೮೮	೨೫,೮೮೭	೧೯೯೪	೪೬,೨೩೧
೧೯೮೯	೨೮,೯೧೨	೧೯೯೫	೫೦,೭೫೧
೧೯೯೦	೩೨,೦೬೦	೧೯೯೬	೫೬,೪೧೬

ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಾಹನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಾಹನ ಚಾಲಕ ಪರವಾನಗಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವವರನ್ನು ಕಠಿಣ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ನಂತರವೇ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಹಾಗೂ ವಾಹನ ಚಾಲಕರ ವಿವರಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ವರ್ಷ	ನಿರ್ವಾಹಕರು	ಚಾಲಕರು
೧೯೯೦-೯೧	೨,೪೮೬	೩,೮೦೭
೧೯೯೧-೯೨	೨,೫೮೫	೩,೧೮೨
೧೯೯೨-೯೩	೫೦೬	೨,೫೭೪
೧೯೯೩-೯೪	೧,೩೯೨	೩,೫೫೭
೧೯೯೪-೯೫	೧,೬೮೬	೪,೪೬೮

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾದ ನಿಯಮದಂತೆ ಮೋಟಾರು ವಾಹನ ಚಾಲಕ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈಗ ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೋಟಾರು ಚಾಲನ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ೧) ಗುಡ್‌ಲಕ್ ಮೋಟಾರು ಚಾಲನೆ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ೨) ಆನಂದ ಮೋಟಾರು ಚಾಲನೆ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ೩) ಭಾರತ್ ಮೋಟಾರು ಚಾಲನೆ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೩-೯೪ರಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಹಾಗೂ ಚಾಲಕರ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಗಳು ೧೬,೦೨೬ ಹಾಗೂ ೩೪,೯೭೭ ಆಗಿದ್ದರೆ ೧೯೯೪-೯೫ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೭,೨೬೮ ಮತ್ತು ೩೮,೬೩೫ ಆಗಿತ್ತು.

ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು ಹಾಗೂ ಲಘು ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಚಾಲಕರಿಗೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಾರ್ಡಿನ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ೧೯೮೫-೮೬ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಾರ್ಡಿನ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ ಹೀಗಿದೆ.

ವರ್ಷ	ನೀಡಿದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಾರ್ಡ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಗಳು		ಆದಾಯ	
	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಕಛೇರಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ	ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಕಛೇರಿ ಯಾದಗಿರಿ	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಕಛೇರಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ	ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ ಯಾದಗಿರಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ
೯೨-೯೩	೧,೩೪೦	೨೨೪	೨೦,೧೦೦	೩,೩೬೦
೯೩-೯೪	೧೬೪	೨೨೧	೨,೪೬೦	೩,೩೧೫
೯೪-೯೫	೯೬೫	೧೫೮	೧೪,೪೭೫	೨,೩೭೦

ಕೋಷ್ಟಕ ೭.೬

ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ವಿವರಗಳು ೧೯೯೫-೯೬ ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ

ಮೋಟಾರು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು	ಕಾರುಗಳು	ಆಟೋ ರಿಕ್ಷಾಗಳು	ಸರಕು ಸಾಗಿಸುವ ವಾಹನಗಳು	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
೧. ಅಫ್‌ಜಲಪುರ	೮೬೮	೨೧	೬೦	೫೫೫	೧,೫೧೦
೨. ಅಳಂದ	೧,೪೯೩	೪೦	೨೩೦	೮೩೦	೨,೫೯೩
೩. ಚಿಂಚೋಳಿ	೮೬೨	೨೫	೨೦	೨೮೩	೧,೨೦೦
೪. ಚಿತ್ರಾಪುರ	೨,೩೨೫	೨೦೬	೪೧೧	೯೫೬	೩,೯೦೮
೫. ಗುಲಬರ್ಗಾ	೨೭,೭೨೩	೧,೨೨೪	೧,೩೧೦	೩,೪೭೭	೩೫,೮೯೭
೬. ಜೇವರ್ಗಿ	೮೨೧	೨೧	೯೦	೫೦೧	೧,೪೩೩
೭. ಸೇಡಂ	೯೪೯	೭೫	೪೬	೫೫೩	೧,೬೫೮
೮. ಶಹಾಪುರ	೧,೪೩೪	೬೮	೨೦೯	೯೨೩	೨,೬೩೪
೯. ಸುರಪುರ	೧,೪೨೦	೫೫	೧೯೯	೧,೩೦೫	೨,೯೮೩
೧೦. ಯಾದಗಿರಿ	೧,೩೩೯	೪೫	೯೨	೮೪೬	೨,೫೨೨
ಒಟ್ಟು	೩೯,೨೩೪	೧,೭೮೦	೨,೬೬೭	೧೦,೨೨೯	೫೩,೩೩೦

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮೋಟಾರು ಅಪಘಾತಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ಯಂತ್ರ ದೋಷದಿಂದ	ಚಾಲಕರ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಯಿಂದ	ಇತರೇ ಕಾರಣಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಪಘಾತ ಗಳು	ಸಾವುಗಳು	ಗಾಯಾಳು ಗಳು
೧೯೭೧-೭೨	೯	೩೮	೭೭	೧೨೪	೩೨	೧೧೧
೧೯೮೦-೮೧	೨೯	೧೯೮	೫	೨೩೨	೭೪	೩೦೭
೧೯೮೮-೮೯	೫	೩೦೦	೩೯	೩೪೪	೭೭	೫೫೨
೧೯೯೦-೯೧	--	೪೦೦	೫೨	೪೫೨	೯೭	೭೯೩
೧೯೯೨-೯೩	೬	೪೫೫	೧೦	೪೭೧	೧೯೨	೬೮೮

ಆಧಾರ : ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಇಲಾಖೆ

ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಮಾನ ತರುವ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಯಾದಗಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ೧೯೯೪-೯೫ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ರಾಜಸ್ವ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೨೬೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು (ಗುರಿ ೨೯೪ ಲಕ್ಷಗಳು) ಹಾಗೂ ೬೩,೮೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಗುರಿ ೬೨ ಲಕ್ಷ ರೂ.). ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಆಳಂದ, ಅಫಜಲಪುರ, ಜೇವರ್ಗಿ, ಸೇಡಂ, ಚಿಂಚೋಳಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾಪುರ ಸೇರಿದರೆ ಯಾದಗಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಯಾದಗಿರಿ, ಶಹಾಪುರ ಮತ್ತು ಸುರಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಒಳಪಡುವವು.

ದೂರವಾಣಿ ಸೇವೆ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ೧೯೬೧ ರಲ್ಲಿ ಸೇಡಂ ನಗರಕ್ಕೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಆಳಂದ, ಚಿತ್ತಾಪುರ, ಶಹಾಬಾದ್, ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ವಾಡಿ (ಪಿ.ಸಿ.ಓ. ಅಥವಾ ಮೇಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕರೆ ಕಛೇರಿ)ಗಳಿಗೆ ೧೯೬೫ರ ವೇಳೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿವರ ಈ ರೀತಿ ಇತ್ತು.)

ಆಳಂದ (ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ)	೮ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ಚಿತ್ತಾಪುರ (ಮಾನವ ಚಾಲಿತ)	೧೪ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ಗುಲಬರ್ಗಾ (ಮಾನವ ಚಾಲಿತ)	೨೦೦ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ಸೇಡಂ (ಮಾನವ ಚಾಲಿತ)	೧೭ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ಶಹಾಬಾದ್ (ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ)	೧೦ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ಯಾದಗಿರಿ (ಮಾನವ ಚಾಲಿತ)	೫೫ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
ವಾಡಿ (ರಿಪೀಟರ್ ಕೇಂದ್ರ)	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕರೆ ಕಛೇರಿ

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಹೆಸರು ಹೀಗಿದೆ.

೧. ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮುಖ್ಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ. ೨. ಆಳಂದ ಉಪ ಕಛೇರಿ ೩. ಗುಲಬರ್ಗಾ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ೪. ಶಹಾಬಾದ್ ಸಂಯುಕ್ತ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ೫. ಯಾದಗಿರಿ, ಚಿತ್ತಾಪುರ, ಸೇಡಂ, ವಾಡಿ, ಸೈದಾಪುರ, ಸುರಪುರ ಹಾಗೂ ಶಹಾಪುರ ಸಂಯುಕ್ತ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತಲ್ಲದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ೧. ವಾಡಿ ೧೯೬೬, ಚಿಂಬೋಳಿ ೧೯೬೮ ೨. ಜೇವರ್ಗಿ ೧೯೭೩ ಮತ್ತು ೪. ಅಫಜಲಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ೧೯೭೬.

ಚಂದಾದಾರ ಪ್ರಧಾನ ಮಾರ್ಗ ಡಯಲಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೫-೮೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೂರವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಂದಾದಾರನ ಮೇಲೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ಮತ್ತು ಐ.ಎಸ್.ಡಿ. ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಯವರೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವರು. ೧೯೯೦-೯೧ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಎಂಟು ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ೧೯೯೪-೯೫ರ ವೇಳೆಗೆ, ೫೨ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ೫೨ ಬಹು ದೂರ ಸಂಪರ್ಕ ಡಯಲಿಂಗ್ ಮಾರ್ಗಗಳು (ಐ.ಎಸ್.ಡಿ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೆಲೆಕ್ಸ್ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರವಿದ್ದು ಇದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ೪೦ ಸಂಪರ್ಕಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ೩೭ ಆಗಿತ್ತು. ನಗರದ ಡಿ.ಟಿ.ಓ. ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೦-೯೧, ೯೩-೯೪ ಹಾಗೂ ೯೪-೯೫ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ.

	೧೯೯೦-೯೧	೧೯೯೩-೯೪	೧೯೯೫-೯೬
ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳು	೭,೪೬೬	೧೩,೨೮೮	೧೯,೨೫೮
ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	೯೧	೧೨೬	೧೨೭
ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ಕೇಂದ್ರಗಳು	೮	೫೧	೫೨
ಐ.ಎಸ್.ಡಿ. ಕೇಂದ್ರಗಳು	೧	೫೧	೫೨

ದಿನಾಂಕ : ೩೧.೩.೯೨ ರಿಂದ ೩೧.೩.೧೯೯೫ ರವರೆಗೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ೩೧.೩.೯೨ - ೪,೪೭೦, ೩೧.೩.೧೯೯೩ - ೫,೩೨೪, ೩೧.೩.೯೪ - ೬,೭೧೦ ಮತ್ತು ೩೧.೩.೯೫ - ೮,೧೭೫

ವಿವಿಧ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿಗಳು ದಿನಾಂಕ ೩೧.೩.೯೫ ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

ತಾಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿಗಳು	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರವಾಣಿಗಳು
ಅಫಜಲಪುರ	೪೭೫	೨೦
ಚಿಂಬೋಳಿ	೩೧೮	೧೨
ಜೇವರ್ಗಿ	೪೦೬	೧೧
ಸೇಡಂ	೭೦೮	೧೨
ಸುರಪುರ	೭೮೬	೪೫
ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರ	೮,೧೭೫	೧೧೦
ಗುಲಬರ್ಗಾ ಗ್ರಾಮಾಂತರ	೧,೧೫೫	೧೮

ಚಿತ್ರಾಪುರ	೧,೫೯೦	೨೧
ಆಳಂದ	೭೩೩	೨೧
ಯಾದಗಿರಿ	೭೮೬	೧೭
ಶಹಾಪುರ	೭೯೫	೧೮
ಒಟ್ಟು	೧೫,೯೨೭	೩೦೫

ವಿವಿಧ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿದೆ ೧೯೭೫-೭೬(೧೫), ೧೯೮೪-೮೫(೧೬೪) ಮತ್ತು ೧೯೯೩-೯೪(೨೦೯.)

ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಚೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಂಚೆ ಪೇದೆಗಳು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಅಂಚೆಯನ್ನು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಚೆ ಪೇದೆಗಳಿಗೆ ಸವಾರ್ಸ್ ಅಥವಾ ಆರ್ಡರ್‌ಲಿಗಳು ಅಥವಾ ಬೈಗಾರ್ಸ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೮೬೯ರಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ೧೮೭೩ ರಿಂದ ೧೮೭೭ರವರೆಗೆ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಶಾಯಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ನಂತರ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ನಿಜಾಮರ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಅಂಚೆ ವಸ್ತುಗಳ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂಚೆ ವಿಮಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ೧೯೦೭ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮನಿ ಆರ್ಡರ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮೌಲ್ಯ ಪಾವತಿ ಪದ್ಧತಿ (ಪಿ.ಪಿ. ಅಥವಾ ವ್ಯಾಲೂಪೇಯಬಲ್ ಸಿಸ್ಟಮ್) ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅಂಚೆ ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪದ್ಧತಿ) ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೯೩೭ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಾಹೆಯಿಂದ ೧೯೩೮ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೮ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು, ೮೯ ಅಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗೆ ೨೩ ಜನ ಅಂಚೆ ಪೇದೆಗಳಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ೨೦,೧೯,೦೩೪ ಪತ್ರಗಳು, ಫೋನ್ ಕಾರ್ಡುಗಳು, ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ರವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ೪೧,೯೬೧ ಮನಿಯಾರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧.೪.೧೯೫೦ ರಂದು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ೧೯೫೦ರಿಂದ ೧೯೬೦ರ ವರೆಗೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಅಂಚೆ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ನೇರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು. ದಿನಾಂಕ ೧.೪.೧೯೬೦ ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ವೃತ್ತವು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರು ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಅಂಚೆ ವಿಭಾಗದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಲಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಅಂಚೆ ಅಧೀಕ್ಷಕರು (ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್) ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಂಚೆ ಸೇವೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಂಚೆ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆರಡು ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಸೇಡಂಗಲಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್‌ಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ಇದ್ದು ೨೮ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು (ಇಲಾಖೆಯ ಇತರ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ) ಮತ್ತು ೩೮೨ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಖಾ ಕಛೇರಿಗಳು ಸಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುಲಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧೀಕ್ಷಕರ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಳಪಟ್ಟವು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರಾಸರಿ ೪,೧೫೮ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ೨೬.೧೨ ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯಿದ್ದಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ

ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳ ವರ್ಗ	೧೯೮೫	೧೯೯೦	೩೧.೩.೧೯೯೫ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಮುಖ್ಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು	೪	೪	೪
ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು	೬೮	೬೯	೬೯
ಇಲಾಖೆಯ ಇತರ ಉಪಕಛೇರಿಗಳು	೩೪	೭	೬
ಇಲಾಖೆಯ ಇತರ ಶಾಖಾ ಕಛೇರಿಗಳು	೫೨೮	೫೩೮	೫೪೨
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಟಪಾಲಿನ ವಿವರಗಳು			
ವಿವರಗಳು		೧೯೯೩-೯೪	೧೯೯೪-೯೫
ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು		೩,೫೫,೯೭೭,೩೨೩	೩,೪೪,೭೪,೮೪೮
ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳು (ವಿಮಾ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಒಳಗೊಂಡು)		೨,೩೯,೪೨೬	೨,೫೫,೧೨೧
ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದ ಬಾಂಗಿಗಳು (ಪಾರ್ಸಲ್‌ಗಳು)		೧೫,೯೪೦	೧೯,೩೮೬

ತ್ವರಿತ ಅಂಚೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮುಖ್ಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ಮತ್ತು ನೆಹರೂ ಗಂಜ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಉಪ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅಂಚಿಯನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಇದೆ. ೧ ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಬೆಂಗಳೂರು ೨. ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ೩. ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ವಿವರಗಳು

ದಿನಾಂಕ ೩೧.೩.೧೯೯೫ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು
ಆಳಂದ	೭೩	೧೦೯
ಅಫಜಲಪುರ	೪೫	೬೭
ಚಿಂಚೋಳಿ	೫೬	೮೩
ಚಿತ್ರಾಪುರ	೬೯	೧೧೩
ಗುಲಬರ್ಗಾ	೮೩	೧೭೪
ಸೇಡಂ	೪೯	೭೪
ಜೇವರ್ಗಿ	೫೪	೮೫
ಶಹಾಪುರ	೫೨	೧೦೧
ಸುರಪುರ	೬೬	೧೧೮
ಯಾದಗಿರಿ	೭೬	೧೪೯
ಒಟ್ಟು	೬೨೩	೧,೦೭೩

ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳು

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವವು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವ ಎರಡು ಬ್ರಾಡ್‌ಗೆಜ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಾರ್ಗವು ರಾಯಚೂರಿನಿಂದ ಮುಂಬೈಗೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗವು ವಾಡಿ ಮತ್ತು ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ನೇರ ರೈಲು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಜೋಡಿಸಲು ಬ್ರಿಟೀಷರು ಕಾಯೋನುಖರಾದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಸೊಲ್ಲಾಪುರ (ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವ)ದ ನಡುವಣ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ೧೮೬೧ ಮತ್ತು ೧೮೭೧ರ ನಡುವೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲು (ಜಿ.ಐ.ಪಿ.) ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೆನಿನ್ಸುಲಾರ್ ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯು ಈ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ರೈಲ್ವೆ ವಲಯಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿ ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೆನಿನ್ಸುಲಾರ್ ರೈಲ್ವೆ (ಜಿ.ಐ.ಪಿ.) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಯಿತು. ರಾಯಚೂರು ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಚಿತ್ತಾಪುರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಅಫಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ದುಂದನಿಯ ಬಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತದೆ. ವಾಡಿ, ಶಹಬಾದ್ ಮತ್ತು ಗುಲಬರ್ಗಾ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು.

ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ವಾಡಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವ ಬ್ರಾಡ್‌ಗೆಜ್ ಮಾರ್ಗದ ಉದ್ದ ೪೩ ಕಿ.ಮೀ ಮಾತ್ರ. ಮದರಾಸು-ಮುಂಬೈ ನಡುವಣ ಬ್ರಾಡ್‌ಗೆಜ್ ಮಾರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಅನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ನಿಜಾಮ್ ಸರ್ಕಾರವು ೧೮೭೩ರಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿತ್ತು. ಮರುವರ್ಷ (೧೮೭೪)ರಲ್ಲಿ ವಾಡಿಯಿಂದ ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಬ್ರಾಡ್‌ಗೆಜ್ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತೆರೆಯಲಾಯಿತು. ೧೮೭೮ರ ವರೆಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಜಿ.ಆರ್.ಪಿ. ರೈಲ್ವೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿತ್ತು. ನಂತರ ೧೮೭೮ರಿಂದ ೧೮೮೪ ರವರೆಗೆ ಸ್ಟೇಟ್ ರೈಲ್ವೆ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಇದರ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಜಾಮ್‌ರ ಗ್ಯಾರಂಟೀಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ ರೈಲ್ವೆಯ ಆಧೀನದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಭಾಗವು ೧೮೮೫ರ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿಂದ ೧೯೩೦ರ ಮಾರ್ಚ್ ೩೧ರ ಅವಧಿಯವರೆಗಿತ್ತು. ೧೯೩೦ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದರಂದು ಈ ರೈಲ್ವೆ ವಿಭಾಗವನ್ನು ನಿಜಾಮ್‌ರವರು ಖರೀದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇಡೀ ರೈಲ್ವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ೧೯೫೧ ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ವಲಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ವಾಡಿ ನಡುವಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ೧೯೬೬ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಆರಂಭದ ರಚನೆಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೮೭-೮೮ ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ-ವಾಡಿ ನಡುವಣ ೩೬.೬೨ ಕಿ.ಮೀ. ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಮಾರ್ಗವಿದೆ. (ಈ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳ ನಡುವೆ.) ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೮೮.೯೭ ಕಿ.ಮೀ. ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವು ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ನಡುವಣ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಲಾಲಿ ನಿಲ್ದಾಣದ ಬಳಿ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಯಚೂರಿನಿಂದ ವಾಡಿಗೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗವು, ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಗುಂತಕಲ್ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ವಾಡಿ - ಗುಲಬರ್ಗಾ- ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವು, ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ವಾಡಿ - ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ನಡುವಣ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವು, ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ರಾಯಚೂರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೆರಳುವ ರೈಲುಗಳು, ವಾಡಿ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ತಲುಪದೆ, ಅವಶ್ಯ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಓಡಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಾಡಿಯ ಸಮೀಪ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕಾರ್ಡ್‌ಲೈನ್). ಗುಲಬರ್ಗಾ-ವಾಡಿ ಮೂಲಕವಾಗಿ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಹಾಗೂ ಪ್ಯಾಸೆಂಜರ್ ರೈಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೇರ ರೈಲು ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಮುಂಬೈ-ಹೈದರಾಬಾದ್, ಮುಂಬೈ-ಮದರಾಸು, ಮುಂಬೈ-ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ, ಮುಂಬೈ-ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ-ಕೊನಾರ್ಕ್, ಮುಂಬೈ-ಮದರಾಸು, ಪುಣೆ-ಹೈದರಾಬಾದ್, ದೆಹಲಿ-ಬೆಂಗಳೂರು, ವಾಡಿ-ಕೊಲ್ಲಾಪುರ, ರಾಜಕೋಟೆ-ಕೊಚ್ಚಿನ್, ರಾಜಕೋಟೆ-

ತಿರುವನಂತಪುರಂ, ರಾಜಕೋಟೆ-ಹೈದರಾಬಾದ್, ಅಹಮದಾಬಾದ್-ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ-ತಿರುವನಂತಪುರಂ, ಕುರ್ಲಾ-ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ-ಹೈದರಾಬಾದ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ರೈಲುಗಳು ದಿನನಿತ್ಯ ಸಂಚರಿಸಿದರೆ ಕೆಲವು ನಗರಗಳಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾವುದೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಲಬರ್ಗಾದಿಂದ ಬೀದರ್, ಹುಮನಾಬಾದ್ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಡ್‌ಗೇಜ್ ಮಾರ್ಗದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಜನತೆಯ ಒತ್ತಾಯವಿದ್ದರೂ ಪ್ರಸಕ್ತ ೧೯೯೬-೯೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗದ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯ ನಡುವೆ ಸುಮಾರು ಆರು ತಾಸುಗಳ ಪ್ರಯಾಣದ ಅವಧಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಯುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಗುಲಬರ್ಗಾ - ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಡುವೆ, ಜೇವರ್ಗಿ, ಶಹಾಪುರ, ಸುರಪುರ, ಲಿಂಗಸಗೂರು ಹಾಗೂ ಗದಗ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ಗವೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರಕುತ್ತದೆಂದು ಜನತೆಯ ಬಲವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ೧೯೯೩-೯೪ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗದ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದಳತೆ ೨೨೫ (ಬ್ರಾಡ್‌ಗೇಜ್) ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಾಗಿತ್ತು.

ಮೀಟರ್‌ಗೇಜ್ ಅಥವಾ ನ್ಯಾರೋಗೇಜ್ ಮಾರ್ಗಗಳಿಲ್ಲ. ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವಿರುವ ತಾಲೂಕುಗಳ ವಿವರ ಇಂತಿದೆ. ಅಫಜಲಪುರ ೩೧ ಕಿಮೀ., ಚಿತ್ತಾಪುರ ೬೬ ಕಿಮೀ., ಗುಲಬರ್ಗಾ ೩೮ ಕಿಮೀ., ಸೇಡಂ ೩೨ ಕಿಮೀ., ಯಾದಗಿರಿ ೫೮ ಕಿಮೀ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೨

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆ ಗಳಿಸಿದ ಆದಾಯ (೧೯೯೦-೯೧ ರಿಂದ ೧೯೯೪-೯೫) (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ	೧೯೯೦-೯೧	೧೯೯೧-೯೨	೧೯೯೨-೯೩	೧೯೯೩-೯೪	೧೯೯೪-೯೫
	ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ
ವಾಡಿ	೩,೯೬,೯೧೮	೪,೨೬,೮೨೨	೪,೦೬,೫೩೧	೬೪,೫೬	೪,೮೩,೪೧೧
ಶಹಾಬಾದ್	೭,೧೮,೩೮೬	೮,೪೫,೩೩೮	೭,೦೮,೧೨೯	೫೪,೯೮೬	೫,೮೧,೨೬೫
ಮರತೂರು	೩,೪,೯೫೯	೪೯,೯೮೩	೨೪,೨೪೩	೧,೦೮	೧೫,೮೯೮
ಹಿರೇನಂದೂರು	೫,೪೭೫	೮,೨೦೨	೫,೮೬೩	೦,೨೩	೪,೬೩೮
ಗುಲಬರ್ಗಾ	೧೮,೨೭,೧೧೫	೨೦,೫೨,೨೮೩	೧೭,೨೨,೨೧೫	೫,೫೮,೩೬	೧೯,೦೮,೯೮೫
ಬಬಲಾಡ್	೧೦,೭೭೩	೮,೬೦೬	೮,೦೧೭	೦,೪೯	೬,೫೧೯
ಸಾವಳಗಿ	೨೮,೭೭೦	೨೫,೦೮೫	೧೯,೩೧೭	೧೬,೫೫೭	೧೮,೭೦೩
ಹುಣ್ಣಹೆಡಗಿಲ್	೨೩,೨೯೯	೧೮,೯೯೯	೧೬,೩೧೪	೧,೦೫	೧೫,೬೪೨
ಗಾಣಾಪುರ ರೋಡ್	೧,೫೬,೬೭೮	೧,೬೭,೪೫೯	೧,೨೩,೨೩೦	೨೨,೨೭	೧,೩೮,೦೦೬
ಗೌಡಗಾವ್	೨೪,೨೩೩	೨೨,೩೩೬	೧೫,೫೫೫	೧,೩೬	೨೦,೩೯೨
ಕುಲಾಲಿ	೬೫,೭೫೧	೨,೮೦	೭೯,೬೬೩	೫,೪೪	೫೬,೧೫೯

ದೂರದರ್ಶನ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೩.೯.೧೯೭೭ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಒಂದು ಕಿಲೋ ವ್ಯಾಟ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಸಾರಣ ಯಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು (ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮೀಟರ್) ಸುಮಾರು ೩೫ ಕಿಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಉಪಗ್ರಹ ಬೋಧನ ದೂರದರ್ಶನ ಪ್ರಯೋಗವೆನ್ನುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದನ್ವಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಒಂದು ಗಂಟಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ೨೪೦ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ದೂರದರ್ಶನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ದುರಸ್ತಿಯನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರವು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಉಪಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ೧೯೮೨ರಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಕೇಂದ್ರವು ದೆಹಲಿ ದೂರದರ್ಶನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ೧೯೮೭-೮೮ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಹಾಗೂ ೧.೧೧.೧೯೯೦ ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ದಿನಾಂಕ ೧೪-೧೦-೧೯೯೪ರಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಕೇಂದ್ರವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಧಗಂಟಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರದ ಈ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಇದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಸಾರ ಹಾಗೂ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಗುಲಬರ್ಗಾ ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರವು ೧೦ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ (ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮೀಟರ್) ಪ್ರಸಾರಣ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಲಿದ್ದು, ೧೩೧ ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಪ್ರಸಾರ ಗೋಪುರದ ಮುಖಾಂತರ ಸುಮಾರು ೭೦ ಕಿಮೀ. ದೂರದವರೆಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಜನತೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಕಾಶವಾಣಿ

ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರವು ಗುಲಬರ್ಗಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ೧೯೬೬ರ ನವೆಂಬರ್ ೧೧ರಂದು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕೇಂದ್ರವು ಧಾರವಾಡದ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಸ್ಟುಡಿಯೋವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಾಟಕಕಾರರು, ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಚಯವನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಬಿಂಬಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ಕೃಷಿರಂಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ಯುವವಾಣಿ ವಿಭಾಗವು ಹಲವಾರು ಯುವಕರ ಸಂದರ್ಶನ, ಕಥೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಯುವ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳನ್ನು, ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ.

ಶರಣರ ವಚನ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.